

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za jeden mesec 1 gl. 40 kr.

V administraciji prejemati velja:

Za celo leto 12 gl., za pol leta 6 gl., za četrt leta 3 gl., za jeden mesec 1 gl.

V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gl. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke po 7 kr.

Naročnino in oznanila (inserate) vstopajeta upravništvo in ekspedicijska v „Katol. Tiskarno“, Kopitarjeve ulice št. 2.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma ne vstopajajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah št. 2, I., 17.

Izhaja vsak dan, izvenredne nedelje in praznike, ob pol 6 uri popoldne.

Štev. 205.

V Ljubljani, v četrtek 9. septembra 1897.

Letnik XXV.

Prazno in resno delo.

Javno življenje se pred našimi očmi razvija vedno bolj majhno in smešno. Do kakega odločnega koraka, do kakega resnega dejanja se naša javnost skoraj več ne povzpe. K večjemu kako slavnostno potovanje in veselice, ki se vrše ob tej priliki, in napitnice, ki silijo na dan, to še doženo dandanes velemože javnega življenja.

Francozi so bili že od nekdaj znani, da so radi v majhnih rečeh veliki, in zato jim ne zamerimo, da sedaj s toliko navdušenostjo pozdravljajo izjavo, da sta narod ruski in francoski naroda zaveznika, dasi nikde ne ve, v čem pravo za pravo da je bistvo tej zvezi.

Posebno smešna se kaže moč in premetenost evropske diplomacije pri sklepanju turško-grškega miru. Dejstvo namreč je, da je sklepanje tega miru danes na istem mestu, kakor je bilo oni dan, ko se je sklenilo premirje mej Grki in Turki. Res je sicer, da so Grki reveži, da veliko dati ne morejo, res je tudi, da je vsled turških zmag, katere so seveda turški vodje Mohamedovcem popisovali kot veliko večje in pomenljivejše, tako narasel turški fanatizem, da ga je sultanu težko brzdati in da bi mir, ki bi Turčiji ne donasal veliko koristij, le težko zagovarjal pred svojimi podložnimi in njih fanatizmom. Toda vkljub temu bi se bil že davno sklenil mir, da nima evropska diplomacija pri tem mešetarjenji vseh drugih namenov. Nobeni državi namreč pri sklepanju tega miru ni nič za Turčijo in nič za Grke, pač pa vsaka gleda le sama na-se in na svoje koristi.

Diplomatičnim potem se sedaj bije oni boj mej velevladstvi, katerega nasprotujoči si dogodki v politiki že dalje časa pripravljajo. Gigantski boj mej Rusijo in Angleško, čegav bo odločilen vpliv v politiki in trgovini v Afriki, Indiji, na Balkanu, v Carjem gradu, vsa ta velika vprašanja vzbujajo v življenje neznatna turško-grška praska.

To politično ozadje je krivo, da mirovne obravnave ne vedó do nobenega konca in da, ako stvar gre tako naprej, ni upanja, da bi še sedanji rod doživel novico, da se je mej Turško in Grško sklenil mir. Vezanih rok nastopa vsaka država, druga se boji pred drugo in zato diplomatičen voz vedno tiči na enem kraju.

Majhna je, smešna je diplomacija evropska, ker je, kakor sploh vse javno življenje, popolno brez vsake etične podlage. Nikdo ne vpraša, kaj je pravično, kaj ni, marveč štejejo se le stotisoči vojakov in tisoči kanonov, s katerimi razpolaga ta ali druga velevlad, to so ona argumenta baculatoria, katera jedina odločujejo v sedanjem javnem življenju.

Ako smemo majhno primerjati z velikim, reči moramo, da isto velja tudi za našo notranjo politiko. Tudi tukaj je običaj zadnje mesece političen voz globoko v močvirju, in zdi se, da še dolgo ne bodo našli v Avstriji državnika, ki bi zavoženi voz zopet prepeljal na trdna tla. Tudi v naši notranji politiki se dandanes stavi toliko vprašanj, a pri nobenem se vplivni velemože ne ozirajo na to, ali je ta ali ona stvar opravičena, ali je ta ali druga zahteva krivična, marveč vse se hoče presojati le s stališča, kako se za silo zbasati skozi sedanjo zmedo zopet do lažnejšega življenja od danes do jutri. Da se morda omejuje verska svoboda, da se manjšim narodom v Avstriji kratijo pravice, da delavsko ljudstvo ne dobi onih pravic, katere mu gredo po davku, ki ga plačuje, za vse to se visoki gospodje ne menijo, marveč le gledajo, kako motati se dalje v tem labirintu, da se ohranijo na površju.

Uprav radi tega nima grof Badeni pred seboj nobene jasnosti v svojih namenih in nobene moči v izvrševanju tega, za kar se je morda odločil. Jasno je, da v takih razmerah tudi zadnja pogajanja mej vlado in državnozbornimi zastopniki večine niso mogla dognati nobenega povoljnega uspeha in ga ne bodo, dokler se Badenijeva ali katera koli vlada ne postavi na stališče pravičnosti, na etično stalo.

Tukaj so načela, tukaj jedino je doslednost in zato tudi jedino tukaj moč, ki zagotavlja uspeh.

Toda mi nimamo upanja, da bi se kedaj v tem oziru obrnilo na bolje, dokler ostane vsa oblast v rokah dosedanjih politikov, ki niso izrasli iz ljudstva in ničesar ne vedó o ljudskih potrebah in dolžnostih. Treba je po našem mnenju, da se potom splošne volilne pravice demokratizuje naše javno življenje, ki bo, ako bodo kristijani storili svojo dolžnost za pravočasno organizacijo narodov, imelo po svoji večini krščansko lice. Zaradi tega je v javnem življenju dandanes najhvaležnejše delo, ki pospešuje politično in gospodarsko organizacijo ljudstva in po našem mnenju bo uspeh vseslovenskega shoda toliko važnejši, kolikor več se bo na tem shodu vzbudilo smisla za krščansko-socialno politično in gospodarsko organizacijo celokupnega slovenskega naroda.

—n.

Politični pregled.

V Ljubljani, 9. septembra.

Ministerski svet se je vršil v torek popoldne pod cesarjevim predsedstvom. Vdeležili so se ga ministerska predsednika grof Badeni in baron Banffy, zunanji minister grof Goluhovski in skupni finančni minister pl. Kallay. Kakor poročajo dunajski listi, se je razpravljalo o vprašanju, kedaj se snideta avstrijska in ogerska delegacija. Dalje je bil baje na dnevnem redu tudi nagodbeni provizorij. Posvetovanje je trajalo poldrugo uro. Pozneje se je vršil daljši razgovor mej grofom Badenijem in baronom Banffijem, ki je najbrže v zvezi z zadnjo konferenco avstrijske parlamentarne komisije in avstrijskim notranjim položajem sploh. Ogerski ministerski predsednik se je povrnil zvečer istega dne v Budimpešto. — Nadalje se poroča, da se vrši pred odhodom cesarjevim k manevrom na Ogersko, toraj pred 10. t. m., še jeden ministerski svet, katerega se udeleže samo avstrijski ministri. Potem takem bi

LISTEK

N o s.

Črtica. Spisal Srdan.

Imeniten del človeškega telesa je nos. Kaj bi bil človek brez nosu! Kam bi naši „gigerli“ devali svoje ščipalnice, kam strogi profesorji svoje naočnike! Kako bi se mi še mogli potem ločiti od židov, kam bi se vsedla potem nagajiva muha! Kaka izguba bi bila za naš jezik, ker ona beseda, s katero se sicer počaste bosopeti umazančki, bi se morala izbrisati iz besednjakov! Ako bi se od ljudij zahtevala noga ali pa nos, tedaj mislim, da bi velika večina, če ne vsi, dala nogo. Da, oddali bi se prej noga ali roka, samo nos bi stoloval še vedno ponosno v sredi svojega kraljestva v vsem svojem veličanstvu.

Andrejčevemu Jožetu pa je pripravil njegov nos že mnogo bridkih ur. Ni treba pa zato misliti, da mu ga stvarnik ni dal dovoljno poreijo, ne! Andrejčev Jože ni bil navaden človek in vsled tega je tudi dobil nenavaden nos. S tem mislim seveda reči, da je bil njegov nos nenavadno velik, tako, da Jožetovi brki vsled pomanjkanja svetlobe niso vspevali,

nenavadno rdeč (skoro bi se bil zarekel: kakor svetloča roža) in nenavadno hribovit.

Koliko je prestal Jože vsled svojega nosu! Po vasi so ga klicali samo „nos“, kakor bi bil nos več vreden kot Jože sam! Pa še le pri vojaki je spoznal Jože temeljito bistvo svojega nosu! Primerjal se je ta prvi del njegovega telesa kumari — morda prav primerna prisposoba — toda Jože odslej ni mogel videti tega koristnega sadu. Kolikokrat je slišal besedo nosorog, katere sicer v začetku ni umel, toda sčasoma je prišel sam po sebi do tega; ali pa je vpil bradati korporal nanj, naj ne drži svoje bakrene gore tako prevzetno proti solncu, ker se drugim preveč blišči...

Nu, pa čas beži, in za tri leta je bilo prestano tudi to, in zopet je užival naš junak domače žgance.

In zopet so nekega dne Jože, njegov oče in mati sedeli za mizo in lomili velikanško piramido žgancev. In kolikokrat je Jože nesel žlico v usta, tolikokrat se je spomnil komisa in tem bolj pogumno in energično je ril potem v skledo...

Pa danes ga je čakala še druga vest. Po temeljitem premišljevanju in dolgotrajnih konferencah

z materje sklenil je danes Andrejčev oča izpregovoriti odločno besedo.

„Hglum“, zakašlja mož.

„Bog pomagaj!“ in Jože divja dalje.

„Lepo vreme bomo imeli.“

„Bog daj in sv. Urban!“ vzdihne mati.

„Hm, hm!“

In zopet so ropotale samo žlice. Očetu kar ni šla beseda iz ust. Seveda težko je govoriti o taki stvari prvič.

„Ti Jože!“

„Kaj pa?“

„Oženiti se boš moral!“

„Kaj?“ vpraša Jože zateglo.

„No da“, povzame besedo mati, „midva sva že stara in tudi ne moreva vedno biti naprežena. Oče ima vrh tega še vedno protin v nogah!“

„Jedenkrat se tako moraš“, meni oče. „Jaz sem že star in mati je že tudi slaba. Najboljše je tako!“

„S katero pa?“ premišluje Jože.

Dobrovoljno se je nasmejal Andrejčev oča in se spomnil časov, ko se je prepiral z očetom, katero naj vzame, in kako je le zmogel on; zadovoljno se je nasmehnul, češ jaz imam le boljšega sina. —

54115

se moralo vršiti to posvetovanje tekom današnjega dne, kar pa ne bo lahko mogoče, ker so nekateri ministri odsotni.

O položaju krožijo po raznih listih zelo mnogo-vrstna poročila, katerim pa ne moremo pripisovati nikake posebne važnosti, ker so več ali manj samo ugibanja ali pa želje posamnih političnih veljakov. Gotovosti torej v tem oziru ni prav nikake. Res je le, da biva sedaj na Dunaju načelnik parlamentarne komisije, vitez Javorski, ki je ob enem tudi načelnik izvoljenega pododseka, in da se je minuli ponedeljek dalje časa razgovarjal z ministerskim predsednikom. Gre se namreč za to, da se sestavi in pripravi potrebno gradivo do srede tega meseca, ko se snide v posvet pododsek parlamentarne komisije. V prvi vrsti se razmotri vprašanje, kako uspešno preprečiti obstrukcijo v državnem zboru. Treba je do tedaj izdelati v tem oziru popolen načrt, ki ga potem odobri oziroma spremeni pododsek in parlamentarna komisija. V prihodnjih dneh ni pričakovati nikake politične akcije in vitez Javorski biva samo radi tega na Dunaju, da se pogaja v ime pododseka z vlado in o eventualnem vspehu sporoči klubovim načelnikom. O državnem zboru se sedaj sporoča, da se skliče na dan 30. septembra.

Nemški „volkstag“ je za prihodnjo nedeljo napovedan v Tešinu, ki ima veljati samo „zatiranim“ nemškim prebivalcem Slezije in na katerem se bo najodločneje ugovarjalo nameravani in od češke strani zahtevani jezikovni naredbi za Slezijo. Posamna poročila za ta shod so se že porazdelila med nemške šleske zastopnike. O jezikovnih naredbah poročata posl. Menger in Kaiser, o „poslovanjenju“ Slezije posl. Demel in Türk, o Ebenhochovem predlogu pa posl. Rochowski. Shod pozdravi posl. Haase, zadnje besedo bo pa imel posl. Komarek. Shod se toraj še le napoveduje in še ni gotovo, ali se bode tudi vršil, vendar so najbrže prepričani imenovani kolovodje, da se bode takoj ponemčilo vse češko prebivalstvo v Sleziji. Udrihanje po „klerikalcih“ in Slovanih je neki za to najboljšo sredstvo.

Avstrijski obrtni shod, ki se vrši te dni v Solnogradu, najbrže ne bode rešil zatiranega obrtnega stanu iz sedanjega neznosnega položaja, kakor ga dosedaj niso rešili tudi prejšnji obrtni shodi. Vendar je pa ta shod tem bolj zanimiv, ker se „rešujejo“ obrtniki najbolj z zabavljanjem proti klerikalcem in Slovanom. Shod minuli torek se je moral zaključiti, ker vladni komisar ni dovolil, da bi se prebrale stavitvene in pri posvetovanju nemških poslancev vsprejete resolucije. Prišlo je pri ti priliki do velikega nemira. Sploh se pa temu ni čuditi, kajti vsak, kdor pazljivo zasleduje poročila o takih nemških shodih, in naj se še tako naglašja, da se ne bodo reševala politična vprašanja, dobro vé, da se nemški kričači poslužujejo vedno starega recepta, zabavljanja krščanstvu in slovanstvu. Avstrijski obrtniki potem takem še lahko dolgo čakajo, da se jim zboljša položaj, tem bolj, ker ravno ti „osrečevalci“ preprečijo v zbornici vsako pozitivno delo v korist zatiranih stanov.

Rusko-francoska zveza je še vedno na dnevnem redu političnega razmotrivanja po raznih

evropskih listih. Med tem ko nekateri, posebno Nemčiji neprijazni listi, naglašajo, da se je sklenila defenzivna in ofenzivna pogodba med Rusijo in Francijo, pišejo drugi listi, da posamnim evropskim državam, posebno pa trozvezi, ne preti nikaka nevarnost. „Nemzet“ piše nasproti zahtevi „Pester-Lloyda“, naj se Avstriji in Nemčiji pojasni vsebina rusko-francoske zveze, da ni potreba v tem oziru nikakega pojasnila, ker so o posamnih določbah že natančno poučeni vsi trije vladarji v trozvezi zastopanih vele-vlastij. Znano jim je popolno, da se z novo pogodbo ne namerava nič sovražnega, in da se je dne 26. avgusta proglašena zveza ozirala le na ohranjenje evropskega miru, in je torej popolno identična z namerami obstoječe trozveze. Ako je temu tako, potem se Nemčiji ni bati, da bi Francozi nekega lepega dne padli po izgubljenih pokrajinah.

Kritika v bolgarskem kabinetu se je že podelila. „Agence Balcanique“ namreč poroča, da je knez Ferdinand vsprejel ostavko dosedanjega finančnega ministra Geševa in poveril te posle dosedanjemu pravosodnemu ministru Teodorovu. Novim pravosodnim ministrom je imenovan glavni tajnik v tem ministerstvu Zgurev, dosedanji naučni minister Veličkov je prevzel portfelj ministerstva za trgovino in obrt; na njegovo dosedanje mesto pa je prišel poslanec Vazov. Na ta način je sedaj zopet spopolnjen bolgarski kabinet za nekaj časa.

Iz mestnega zbora ljubljanskega.

Ljubljana, dne 7. sept.

Po otvoritvi današnje redne seje naznani župan najprej, da je praški župan dr. Podlipny vrnil onih 200 gld., katere je izplačal mestni magistrat inženjerema praškega mesta povodom cenitve škode po zadnjem potresu v Ljubljani. Nadalje so došle pismene zahvale za dovoljeno podporo v znesku 1500 gld. povodom povodnji v severnem delu Avstrije, in sicer od dunajskega in praškega župana ter od namestništva v Brnu in šleskega predsedništva.

K temu pripomni podžupan, da Slovencem neprijazni in celo oficijelni listi niso niti besedice črhnilo o darilu ljublj. mestne občine, ter izraža svoje začudenje, da se še naši dobrodelni čini tako popolno prezirajo. Župan pripomni, da mestnemu svetu sploh ni bilo do tega, da bi iskal hvale v zunanjih listih, vsekako pa je utemeljeno mnenje podžupanova.

Pred prehodom na dnevni red se vrši razprava o nekaterih nujnih zadevah.

Nadinežener Duffe poroča o oddaji kleparskih in krovskih del pri stavbi meščanske imovine. Kleparska dela se oddajo na njegov predlog najcenejmu ponudniku A. Lenček & Co. za svoto 9353 gld. 72 kr., krovska pa tvrdki Linhard & Co. za znesek 3473 gld.

Nadalje se vsprejme nujni predlog podžupana, ki meri na to, naj se županu naroči vse potrebno ukreniti, da se prepreči nameravana slavnost nemških pevskih društev v Ljubljani povodom ustanovitve Südmärkinega „Sängerbunda“, ki nima družega namena, kakor izzivati miroljubno slov. prebivalstvo.

nas potrebujemo gospodinje in pri vas imate jedno odveč, no, torej, in prosiva, da bi jo nam dali.“

In oče Andrejec je zdaj govoril, kakor bi bil najet. Bajec pa je samo modro mrmral, dokler ni naposled odločil:

„Na, stara, pokliči Miciko!“

Za dalje časa pride Micika z objokanimi očmi.

„No, Micika, ali pojdeš z nama?“ smeje se Andrejčev oče.

„Kaj praviš, Micika?“ hohoče se Bajec.

„Jaz ga ne maram!“ zaihti deklica.

„Kaj?“ vzrase Bajec. „Zakaj ne?“

„Ker — ker — ima — tak nos!“ joče ona. Tableau!

Jože pa bi si bil nos najraje odgriznil.

Naposled se zavedo.

„Jaz ti bom dal!“ grmi Bajec. Andrejčev oče pa stoka:

„Oh, ta sramota, ta sramota!“

Pa kaj, ženske tako vedno zmagajo!

Ko pa je snubca zopet potegnil konjiček po dolu, plunil je Andrejec na levo in desno in rekel:

„Ti Jože! Ti in tvoj nos sta osla!“

* * *

Ah dá, nos je pečina, na kateri se često razbije ladija lepote in naklepov!

O pravilniku meščanske bolnice v Ljubljani poroča v ime personalno-pravnega odseka odbornik dr. Stare ter predlaga, naj se zastarela pravila iz leta 1862. pregledajo in spravijo v soglasje s sedanjim občinskim redom ter drugimi določbami. Predlogu se pritrdi. — Nato slede poročila finančnega odseka.

O dopisu mestn. magistrata o zadevi nagrad nekaterim mestnim stražnikom, ki so zasledili več psov brez pasjih mark, poroča odb. Maly in predlaga, naj se med štiri redarje, ki so lani zasledili 58 takih psov, sorazmerno razdeli nagrada 50 gld. Sprejeto.

Prošnji posestnika Jos. Umeka v zadevi prodaje dela njegovega posestva za Ljubljano mestni občini v cestne namene se na predlog poročevalca odb. Plantana ugotovi.

O prošnji stavbnega odbora za popravo po potresu poškodovane cerkve sv. Jakoba za podporo poroča odbornik Zabukovec in predlaga, naj se iz potresnega zaklada dovoli 1000 gld. — Predlogu se pritrdi.

Isti odbornik poroča o ponudbi Jos. Gradiša za odkup mestne hiše v Prešeraovih ulicah tik frančiškanskega vrta. Imenovani ponuja za odkup svoto 3600 gld.; ker pa z ozirom na letne dohodke svota ni primerna, predlaga poročevalec, naj se ponudba odkloni ozir. ponudniku naznani, da se mu prepusti hiša za svoto 4200 gld. — Sprejeto.

(Konec sledi.)

Dnevne novice.

V Ljubljani, 9. septembra.

(Volilski shod.) Včeraj popoldne se je vršil volilski shod v Cerknici. Deželni poslanec gosp. Fr. Modic je poročal o delovanju dež. zbora, osobito glede Notranjske, državni poslanec g. dr. Zitnik pa o zadnjem zasedanju državnega zbora. Mnogoštevilni volivci so pazljivo poslušali oba govornika ter jima izrekli zaupanje. Shodu, ki je trajal nad dve uri, je predsedoval veleč. g. dekan Kunstelj.

(Kolavdacija poslopja kranjske gimnazije) se vrši jutri. Vsa večja dela so dovršena in krasno poslopje se lahko izroči svojemu plemenitemu namenu.

(Prezentovan) je č. g. Matija Mrak, stolni vikarij v Ljubljani, na župnijo Bohinjska Bela.

(Javen društven shod) priredi slov. kat. del. društvo danes zvečer v prostorih gosp. Trauna na Glincah pri Viču. Poročal bode drž. posl. gosp. dr. Krek.

(Izredna seja obč. sveta ljubljanskega.) Ker se v občinskega sveta seji dne 7. t. m. ni moglo rešiti policijskega odseka poročilo o cestno-policijskem redu, bode se, da se ta točka dnevnega reda reši, seja nadaljevala v petek, dne 10. t. m. ob šestih zvečer v telovadnici prve mestne deške šole v Komenskega ulicah.

(Ponesrečil) se je v torek med delom 16-letni Jožef Steinmaier, ki je padel s strehe Ločnikarjeve hiše na Viču na tla ter na mestu obležal mrtev.

(Zahvala.) Podpisana podružnica izreka tam potom svojo najsrčnejšo zahvalo velečastitemu gosp. A. Koblarju za krasni govor; p. n. oddelku slavnega pevskega društva „Ljubljana“ in slavnemu tamburaškemu klubu „Zvezda“ za prijazno sodelovanje; cenjenim gospodom darovalcem in gg. darovalkam za lepa darila in sploh vsem, ki so pripomogli, da se je veselica tako izborna obnesla. — Zenska podružnica sv. Cirila in Metoda v Logatecu, dne 6. septembra 1897. — Josipina Tolazzi, t. č. predsednica. Ivanka Arko, t. č. tajnica.

(Iz lavantinske škofije.) Včeraj je milost. knezskof lavantinski posvetil novo cerkev v Vidmu. — Prestavljeni so gg. kapelani: Anton Drogenik iz Šmartina v Luče, Henrik Hrašovec in Šmartina na Pohorju v Kostivnico, Ivan Kozoderc iz Vitanja k Sv. Jurju na Ščavnici, Martin Kranjc iz Kostivnice v Vitanje, Anton Miklič iz Luče k Sv. Frančišku na Stražah in Matija Vavpotič od Sv. Barbare v Dramlje. — Novo nameščeni so gg.: Franc Horvat v Zibiko, Jožef Panič k Sv. Barbari pri Vurpergu, Jožef Somrek v Vojnik, Ivan Topolnik v Doberno, Matija Zemljič v Šmartin, Jožef Zekar v Šmartin na Pohorju in Melhijor Zorko v Solčavo.

(„Naravno reciprociteto“) je našel Aškerc v našem „socijalnem in kulturnem razvoju“, ko priporoča „dobro lektiro“, „višje čtivo“, „novo smer“ in „posebno strujo“ „Salonske biblioteke“, katero je začel izdajati Gabersček z Govekarjevo povestjo „O te ženske!“ Ker mi nismo bili tako srečni, da bi dobili v presoji to „perijodično izhajajoče izdanje“,

Da, če bi bili vsi taki, ne bi se pokvarilo toliko papirja!

„Vidiš, na to sva tudi mislila z materjo. Bajčeva z Golega Vrha bo zate kot nalašč! Čedna je, doto bo imela in pridna je tudi!“

„Te še poznam ne!“

„Nič ne de, saj ona tudi tebe ne! Da se le midva z očetom razumeva! V nedeljo pojdeva snubit!“

„Če me bo marala?“

„Zakaj bi te ne marala?“ reče mati. „Kaj nisi mlad in postaven? In tako brez vsega tudi mi nismo! Lep dom imamo!“

„In brez dolga!“ pobaha se oče.

S tem je bila stvar za jedenkrat končana in vsi so šli na delo, kot bi se nič posebnega ne zgodilo. Samo Jožetu začelo je srce biti glasneje, kadar se je spomnil nedelje.

V nedeljo popoldne zapreže Andrejčev oče vozček in popeljeta se s sinom na Goli Vrh. Tam so ju že pričakovali. Po pozdravu steče Micika, kakor se spodobi v kuhinjo, drugi pa gredo v sobo.

Seveda je bilo na mizi brž vino in vse drugo, kar je običajno pri takih prilikah. Potem ko so dognali, da je pijača dobra, da je vreme lepo, da se živina dobro redi, prične Andrejec:

„Torej saj veste, zakaj sva prišla. No ja, pri

svojim čitateljem podajamo samo sodbo Aškerčevu: „Sal. bibl.“ bo najsvobodomiselnije, najliberalnejše utočišče domače in tuje literature.“ Za zabelo k temu spisu je Aškerc porabil nekaj „farizejev“, nekaj „kritikastrov“, nekaj „sredovečnega stališča“, „ozkosrčnih spon“ in „neplodovitih kraških pečin“. Aškerc je prepričan, da se bo „Sal. bibl.“ dobro „propagovala“. Mi pa mislimo, da bo ta kritika vzbudila toliko smeha, kolikor prismojeno govoričenje o „križah“ ekscentričnega ex-theologa, sedanjega ateista in frazerja Zlogonskega. — „Narod“ skrbi za humor!

(Duhovnih vaj) v uršulinskem samostanu se vdeležuje 53 gg. učiteljic pod vodstvom preč. g. o. J. Sennfelderja S. J.

(Zahvala.) V prešlih počitnicah, t. j. v avgustu, nabirali so učenci deželne vinarske, sadjarske in poljedelske šole na Grmu po svojih rojstnih krajih doneske za nabavo harmonija. — Harmonij služiti ima za poučevanje učencev v petju, katerega se vsak teden po dve uri uče, in pa za spremljevanje njih petja v cerkvi Božjega groba tik Grma, kamor v poletnem času po dvakrat na teden k sv. maši zahajajo. — Nabrali so v ta namen res lepo svoto 128 gold. in vodstvo šole se vsem blagim darovalcem s tem prelepo zahvaljuje.

Vodstvo šole na Grmu, dne 7. sept. 1897.

(Koliko stane velik časnik? Ako hočeš na Angleškem v kakem provincijalnem mestu ustanoviti dnevnik, treba je, da imaš v to svrhu 1 milijon na razpolago, v Londonu celo 3. Prvi dve leti ne boš imel nikakega dobička, zato moraš začeti s tako velikim kapitalom. Londonske „Times“ stanejo vsak teden 96.000 gld. in stroški za „Daily Telegraph“ znašajo 72.000 gld. na teden; ta list ima celo svojo tovarno za papir. Samo za poročila iz parlamenta plačajo „Times“ 1200 gld. vsaki teden. Šef-redakter tega časnika ima 36.000 gld. letnih dohodkov. Kakor stroški, tako so pa tudi dohodki velikanški. „Times“ dobe vsak dan za inzerate 12.000 gld. Cela stran velja v „Daily Telegraph“ 1870 gld. Če bi ne pri našalo anonciranje tako ogromnih dohodkov, bi angleški časniki ne mogli biti tako po ceni kakor so, namreč po 3, 4 ali 5 kr. številka.

Društva.

(Vabilo) k ljudskemu shodu, katerega priredi slov. katoliško delavsko društvo v Ljubljani v nedeljo dne 12. septembra t. l. ob 3. uri popoldne v prostorih Frjanove gostilne na Savi pri Jesenicah. Vspored: a) Socijalna demokracija in njena načela. b) Krščanstvo in delavski stan. c) Raznoterosti. K mnogobrojni udeležbi vabi odbor.

(Klub slov. biciklistov „Ljubljana.“) Cenjeni sportni sodrug! Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana.“ bode praznoval dne 19. septembra t. l. desetletnico svojega obstoja in ob jednem slavnostno otvoritev dirkališča, zgrajenega po najnovejših zahtevah moderne tehnike. Slavnost in otvoritev sta spojeni z narodno dirko, h kateri najljubnejše vabimo Vaše bratsko društvo. Nadejamo se, da nas pri tej priliki razveselite s korporativnim posetom, tako da se prav lepo pokaže bratska sloga sportnih društev. Približno število udeležencev izvolite v kratkem prijaviti podpisane mu tajniku. V nadi na veselo svidenje vam kličemo srčni: „Zdravo!“ Klub slovenskih biciklistov „Ljubljana.“ — Dr. Albin Kapus l. r., predsednik. Fran Souvan ml. l. r., tajnik. — Vspored slavnosti: V soboto, dne 18. septembra t. l.: Pričakovanje gostov pri vseh vlakih. Ob 8. uri zvečer: Prijateljski sestanek v „Narodnem domu“. V nedeljo, dne 19. septembra t. l.: Ob deveti uri popoldne zajutrek v „Švicariji“. Ob polu dvanajstih sprevod po mestu z okrašenimi kolesi. Po sprevodu skupen obed v „Narodnem domu“. Kuvert 1 gld. Prijave klubovemu tajniku g. Fr. Souvanu ml. najkasneje do 8. ure zvečer dne 17. sept. Točno ob 3. uri popoldne prva narodna dirka na novem dirkališču. Ob 8. uri zvečer slavnostna razdelitev nagrad in koncert v Sokolovi telovadnici v „Narodnem domu“. Vstopnina 30 kr. za osebo. Dirkači in deputacije so vstopnine oproščeni. Popoldne pri dirki in pri večernem koncertu dne 19. septembra svira vojaška godba c. in kr. pešpolka Leopold II., kralj Belgijcev štev. 27. — Vspored prve narodne dirke, katero priredi klub slovenskih biciklistov „Ljubljana.“ v proslavo desetletnega jubileja na novem slovenskem dirkališču v Ljubljani. Nedelja, dne 19. septembra 1897: Pravico dirkati imajo vsi člani „Zveze slovenskih kolesarjev“ in drugih slovenskih biciklističkih društev. Pričetek točno ob 3. uri popoldne. 1. Dirka juniorov: 1000 metrov = 2½ kroga. Otvorjena za vse vozače, kateri na dirkališču še niso dobili prve nagrade. Vloga 3 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 40, 30 in 20 kron. 2. Borba za prvenstvo kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana.“: 3000 metrov = 7½ krogov. Otvorjena samo za člane kluba. Vloga 5 kron. Prvi dobi naslov: „Prvak

kluba slovenskih biciklistov „Ljubljana.“ za leto 1897/98“, častno darilo ljubljanskih dam in časten znak; drugi in tretji častno svetinjo. 3. Dirka gostov: 2000 metrov = 5 krogov. Otvorjena samo za vozače, kateri niso člani kakega ljubljanskega društva. Vloga 4 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 30 in 20 kron. 4. Jubilejska dirka: 5000 metrov = 12½ krogov. Otvorjena za vse vozače. Vloga 6 kron. Prvi dobi častno darilo deželne stolnega mesta Ljubljane v vrednosti 200 kron, drugi častno darilo v vrednosti 50, tretji v vrednosti 30 kron. Vodiču, ki vodi največ krogov, častno darilo v vrednosti 20 kron. 5. Dirka seniorov: 2000 metrov = 5 krogov. Otvorjena za vse vozače, kateri so prekorali 30. leto. Zahtevajo se cestna kolesa. Vloga 4 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 30 in 20 kron. 6. Dirka „Zveze slovenskih kolesarjev“: 5000 metrov = 12½ krogov. Otvorjena samo za člane zveze. Vloga 5 kron. Prvi dobi naslov: „Dirkališki prvak „Zveze slovenskih kolesarjev“ za leto 1897/98“, častno darilo v vrednosti 100 kron in časten znak; drugi in tretji častno svetinjo. 7. Vožnja na tandemih: 3000 m. = 7½ krogov. Otvorjena za vse vozače. Vloga za osebo 3 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 40, oziroma 25 kron za osebo. 8. Handicap: 3000 metrov = 7½ krogov. Otvorjen za vse vozače. Vloga 4 krone. Nagrade: Častna darila v vrednosti 50, 40 in 30 kron. — Navodilo: 1. Dirka se vrši po dirkaliških pravilih „Zveze slovenskih kolesarjev“. 2. Red došlih prijav je red na startu. 3. Kdor se prijavi za vožnjo z ugodnostimi (handicap), ima točno navesti vspehe, katere je dosegel pri zadnjih treh dirkah. 4. Od dne 10. septembra otvorjeno je dirkališče prijavitelcem za training. 5. Vspored dirke pridržuje si prireditelj dirke. 6. Ako bi trebalo, priredi se predvožnja, in sicer na dan dirke ob polu najmanjših dopoldna. 7. Pri vseh vožnjah so določeni maksimalni časi, katerih ni dovoljeno brez vzroka prekoračiti. Kdor bi to storil, ne dobi darila. 8. Dolžina dirkališča — 30 cm. od notranjega oboda — znaša 400 metrov; širina 8, odnosno 6; polumer rede 37 metrov. Rede so vzdignene na 2 m. 40 cm. — Zaključek prijav dne 15. septembra ob 10. uri zvečer. Na pozneje došle prijave in na prijave brez vlog se ne ozira. Klubova pisarna se nahaja v „Narodnem domu“ poleg spodnje kavarne. Tam se poizvedo tudi vse informacije. Od 6. do 8. ure zvečer se dobé odborniki na dirkališču. Pismena vprašanja naj se pošiljajo redniku, g. Zmag. Bohinec; prijave njemu ali pa blagajniku g. Franu Gombaču.

(Vabilo) na ljudsko veselico, katero priredi Il. Bistrsko-Trnovsko prostovoljno gasilno društvo povodom blagoslovljenja društvene zastave dne 12. septembra 1897. — Vspored: 1. Dopoldne sprejem gostov. 2. Ob 10. uri sv. maša v Trnovem; katere se udeleži glasilno društvo korporativno. 3. Ob 12. uri skupni obed v Jelovskovi gostilni. 4. Popoldne ob 3. uri slovesno blagoslovljenje zastave in odhod z zastavo po Trnovem in Ilirski Bistrici. 5. Ob 4. uri ljudska veselica na dvorišču Jelovšekove gostilne s srečkanjem, tamburanjem, prosto zabavo in plesom. Pri veselici sodeluje iz prijaznosti slavni tamburaški zbor „Ilirska Vila“. Pri plesu svira Postojnska godba. Ustopnina k ljudski veselici 40 kr. od osebe. Prosi se, da kdor se hoče vdeležiti skupnega obeda, blagovoli naj to naznaniti načelniku gasilnega društva. K obilni udeležbi vabi odbor.

Telegrami.

Idrija, 9. sept. Shod socijalnih demokratov v Spodnji Idriji je bil razpuščen. O surovostih in lažeh mokračev obširneje pismo.

Dunaj, 9. septembra. Presvetli cesar je vsprejel nemškega vojaškega atašeya Hülsenhalselerja, ki mu je izročil lastnoročno pismo nemškega cesarja, kateri čestita k 25. letnemu jubileju, odkar je cesar Fran Josip imejitelj 16. pruskega huzarskega polka.

Dunaj, 9. septembra. „Fremdenblatt“ poroča: Vlada namerava sklicati državni zbor na 23. septembra.

Dunaj, 9. septembra. Zunanji minister grof Goluhovski se poda 19. t. m. zvečer v Budimpešto, da bo prisoten povodom bivanja nemškega cesarja v Budimpešti. — Nadvojvoda Evgen, načelnik generalnega štaba baron Beck, glavni nadzornik topništva vitez Kropatschek in častniki vrhovnega maneverškega vodstva so se podali včeraj v Totis.

Dunaj, 8. septembra. Poslanec Ebenhoch je došel včeraj iz Linca in se je nad jedno uro pogovarjal z ministerskim predsednikom, ki ga je neki zato pozval k sebi, ker ga vlada kandiduje za zborničnega predsednika, da premaga obstrukcijo.

Gradeo, 8. septembra. Pri včerajšnji dopolnilni volitvi za deželni zbor v Leibnitzu je bil iz skupine mest izvoljen pristaš nemške

ljudske stranke baron Rokitsansky z 280 od 379 oddanih glasov. Kandidat Girstmayer je dobil 89, konservativni kandidat dr. Gutjahr pa 10 glasov.

Levov, 8. septembra. Najvišje sodišče je zavrnilo pritožbo poslanca Szajerja, katerega je okrožno sodišče v Rzeszovu radi razžaljenja Veličanstva obsodilo v osem mesečno težko ječo. S tem je postala razsodba pravomočna in posledica je izguba državnoborskega mandata.

Madrid, 9. septembra. S zadevo anarhista Sampau-a se peča sedaj najvišje vojno sodišče, ker je javni tožitelj predlagal 40 let težke ječe, mej tem ko se je izreklo sodišče za smrtno kazen.

Manila, 9. septembra. Španske čete so si po daljšem boju priborile Aliago. Izgubili so 9 mož in 33 je ranjenih, izguba na strani vstašev je pa zelo velika.

Carigrad, 9. septembra. Salisbury predlaga, naj bi turške čete ostavile Tesalijo mesec dni potem, ko bo podpisana mirovna pogodba. Vprašanje o kontroli velevlastij nad grškimi financami je rešeno (?). Ker Nemčija ni bila zadovoljna s kolektivno, je ponudila grška vlada vse carinske dohodke. — Danes se vrši običajna seja poslanikov.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura po Celziju	Vetrovi	Nebo	Mokrina v 24. urah v mm.
7	9. zvečer	733.0	13.7	sr. jzvh.	oblačno	8.0
8	7. jutraj 2. popol.	735.0 735.2	10.4 18.4	sl. vzh. sr. jvzh.	oblačno del. jasno	
8	9. zvečer	736.9	11.9	sl. sever	jasno	0.0
9	7. jutraj 2. popol.	737.5 735.5	8.2 19.7	sl. vzh. sl. vzh.	megla skoro jasno	

Srednja temperatura toka 13.8°, za 2.2° pod normalom.
Srednja temperatura srede 13.6°, za 2.3° pod normalom.

608 1-1

Tužnim sreem javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem žalostno vest, da je naš ljubljani oče, sin, brat, strije in svak, gospod

Jurij Zajc

gostilničar in hišni posestnik

danes v torek, dne 7. t. m., ob tri četrti na 11. uro po noči po dolgotrajni mučni bolezni, previden s svetotajstvi za umirajočega, v 50. letu svoje dobe mirno zaspal v Gospodu.

Pogreb dragega rajnega pojde v četrtek, dne 9. t. m., ob 5. uri popoldne iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 15 na pokopališče k sv. Krištofu.

Sv. maše zadušnice brale se bodo v župni cerkvi sv. Petra.

Nepozabni pokojnik se priporoča v molitev in blag spomin.

V Ljubljani, dne 7. septembra 1897.

Žalujoči ostali.

„Glasbena Matica“ v Ljubljani.

Naznanilo

o XVI. šolskem letu 1897/98.

Vpisovanje v šolo „Glasbene Matice“ se vrši dne 16., 17., 18. in 19. septembra

dopoldne od 10.—12. ure v prostorih društvene šole

v Vegovih ulicah.

Poučevanje se prične v ponedeljek dne 20. septembra.

Učni predmeti:

Splošna glasbena teorija, zborovo petje (dekliški, deški in dijaški moški zbor), pouk je brezplačen.

Harmonija, kontrapunkt, solopetje, glasovir, gosli, celo. Učnine se plača za pouk v dveh tedenskih urah od predmeta 1 gld. 50 kr. na mesec.

Vpisnine se plača za vsakega gojenca 1 gld. Stariši gojencev morajo biti društveniki „Glasbene Matice“; če niso še društveniki, plačajo pri vpisu gojenca 2 gld. letne društvenine.

Odbor.

Zahvala.

610 1-1

Zahvaljujemo se prav iskreno za izraze tolažečega sočutja povodom nenadne smrti ljubljene, nepozabnega našega strica, gospoda

Lorenca Kokalj-a

hišnega posestnika

za mnogobrojno udeležbo pri pogrebu in za darovane krasne vence.

V Ljubljani, dne 9. septembra 1897.

Žalujoči ostali.

Pri stavbinskem podjetji se sprejme

kancelist,

zmožen slovenskega in nemškega jezika v govorjenji in pisanji. Služba je trajna. Prosilci, kateri so zmožni laščine, imajo prednost — Ponudbe s pričali, z opisom dosedanjega delovanja in z naznanjenimi zahtevami sprejema upravništvo „Slovenca“ pod šifro „M. 104.“ 601 3-2

Prijatelji slovenske akad. mladine, naročujte se na

„ZORO“

ki je glasilo slov. katol. akadem. dijaštva.

Cena: Za nedeljake 1 gld., za dijače 60 kr.

Upravnik: **Pavel Marija Valjavec**, stud. iur., Dunaj, V., Matzleinsdorferstrasse 76, IV., 30.

Pege

odpravi v 7 dneh popolnoma 588 10-4

dr. Christoff-a izborni, neškodljivi

Ambra-crème

jedino gotovo učinkujoče sredstvo proti pegam in za olepšanje polti. Pristno v zeleno zapečatenih izvornih steklenicah po 80 nov. ima na prodaj

Jos. Mayr-ja lekarna v Ljubljani.

Josip Cvetrečnik,

sobni slikar, Karlovska cesta št. 2,

se priporoča v vsakovrstna v sobnoslikarski obrt spadajoča dela. 9 32-30

Na stanovanje in hrano

se vsprejmejo

602 2-2

dijaki

v Franciskanskih ulicah št. 4 pri Mariji Čemžar.

Koverta s firmo

vizitnice in

trgovske račune

priporoča

Katol. tiskarna

v Ljubljani.

Razglas.

612 3-1

Na o. kr. ženskem učiteljišču v Ljubljani se bodo vsprejemale gojenke v I. letnik in v tečaj za otroške vrtnarice in one, ki imajo ponavljalni izpit, dne 15. septembra od 8.—12. ure zjutraj. Pismeni vsprejemni izpiti bodo dne 16. septembra od 8.—12. ure, ustni pa dne 17. in 18. septembra od 8.—12. in 2.—5. ure.

Druge gojenke se imajo oglašiti dne 18. septembra od 2.—5. ure.

Vsprejem v vadbico in otroški vrtec se bode vršil dne 15. septembra od 8.—12. ure.

Na o. kr. moškem učiteljišču se bodo vpisovali gojenci za I. letnik in oni, ki imajo ponavljalni izpit, dne 18. septembra od 8.—12. ure. Pismeni vsprejemni izpiti bodo dne 20. septembra od 8.—12. ure, ustni se pa začno dne 21. septembra ob 8. uri zjutraj.

Drugi gojenci se imajo oglašiti dne 20. septembra med 10. in 12. uro. Vpisovanje v vadbico bo dne 15. septembra od 8.—12. ure.

V Ljubljani, dne 4. septembra 1897.

Ravnateljstvo.

Začetek šole na mestnih ljudskih šolah.

Na mestnih ljudskih šolah v Ljubljani, in sicer: Na I. in II. mestni deški petrazrednici, na mestni nemški deški petrazrednici, na mestni dekliški osemrazrednici, na vnanjih dekliških šolah v uršulinskem samostanu, na mestni nemški dekliški šestrazrednici in na mestni dvorazrednici na Barji — se začne **šolsko leto 1897/8**

v soboto dne 18. septembra

s klicanjem sv. Duha.

Za vpisovanje bivših in sprejemanje novih učencev in učenk sta določena **16. in 17. september t. l.**

Vpisavalo in sprejemalo se bode:

Za I. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopji v Komenskega ulici; za II. mestno deško petrazrednico v šolskem poslopji na Ojzovi cesti; za mestno nemško deško petrazrednico v šolskem poslopji v Erjavčevih ulicah; za mestno dekliško osemrazrednico v šolskem poslopji v Erjavčevih ulicah; za vnanje dekliške šole pri uršulinkah v uršulinskem samostanu; za mestno nemško dekliško šestrazrednico v šolskem poslopji v Erjavčevih ulicah; za dvorazrednico na Barji v šolskem poslopji na Karlovskega zemlji.

Otroci, kateri ne stanujejo v Ljubljani, smejo se sprejemati v mestne šole z dovoljenjem o. kr. mestnega šolskega sveta.

C. kr. mestni šolski svet v Ljubljani,

1. dan septembra 1897.

Zajamčeno samočista

odlikovana z najvišjimi odlikovanji

Tomaževa fosfatna moka

iz čeških in nemških tovarn za Tomaževo moko

je najbolje učinkujoče in najcenejše fosfornokislo gnojilo.

Da ima v sebi 15—17 odstotno citratno raztopljive fosforne kisline in 28—100 odstotkov fine moke, se jamči.

Za vse vrste zemljine prsti.

Za zboljšanje zemlje revne na fosforni kislini, za vsa žita, okopne in oljne rastline, za vinograde, hmeljne in zelenjavne nasade in posebno za gnojenje travnikov.

Prekaša glede na poznejši vpliv vse superfosfate.

Jedva nedostajajoča množina citratno raztopljive fosforne kisline se povrne, ceniki, strokovni spisi in druga pojasnila so na razpolago.

Vprašanja in naročila naj se pošiljajo

56 36-26

prodajališču fosfatne moke

čeških tovarn za Tomaževo moko v Pragi

Mariengasse 11.

Dunajska borza.

Dne 9. septembra.

Skupni državni dolg v notah	102	gld.	30	kr.
Skupni državni dolg v srebru	102		40	
Avstrijska zlata renta 4%	124		55	
Avstrijska krona renta 4%, 200 kron	101		65	
Ogerska zlata renta 4%	122		40	
Ogerska krona renta 4%, 200 kron	99		85	
Avstro-ogerske bančne delnice, 600 gld.	948		—	
Kreditne delnice, 160 gld.	365		75	
London vista	119		80	
Nemški drž. bankovci za 100 m. nem. drž. velj.	58		72 ¹ / ₂	
20 mark	11		74	
30 frankov (napoleonidor)	9		52 ¹ / ₂	
Italijanski bankovci	45		15	
O. kr. cekini	5		64	

Dne 7. septembra.

4% državne srečke l. 1854, 250 gld.	159	gld.	—	kr.
5% državne srečke l. 1860, 100 gld.	160		25	
Državne srečke l. 1864, 100 gld.	189		50	
4% zadolžnice Rudolfove želez. po 200 kron	99		75	
Tisine srečke 4%, 100 gld.	141		—	
Dunavske vravnjavne srečke 5%	129		—	
Dunavsko vravnjavno posojilo l. 1878	108		75	
Posojilo goriškega mesta	112		50	
4% kranjsko deželno posojilo	98		75	
Zastavna pisma av. osr. zem.-kred. banke 4%	99		30	
Prioritetne obveznice državne železnice	228		—	
južne železnice 3%	183		30	
južne železnice 5%	125		75	
dolenjskih železnice 4%	99		50	

Kreditne srečke, 100 gld.	198	gld.	50	kr.
4% srečke dunav. parobr. družbe, 100 gld.	154		—	
Avstrijskega rudečega križa srečke, 10 gld.	19		20	
Rudolfove srečke, 10 gld.	26		—	
Salmove srečke, 40 gld.	71		50	
St. Genois srečke, 40 gld.	79		25	
Waldsteinove srečke, 20 gld.	57		—	
Ljubljanske srečke	22		50	
Akcije anglo-avstrijske banke, 200 gld.	165		—	
Akcije Ferdinandove železn., 1000 gl. st. v.	3420		—	
Akcije tržaškega Lloydja, 500 gld.	396		—	
Akcije južne železnice, 200 gld. sr.	86		75	
Dunajskih lokal. železnice delniška družba	—		—	
Montanske družbe avstr. plan.	138		05	
Trboveljska premogarska družba, 70 gld.	171		50	
Papirnih rubljev 100	127		25	

Nakup in prodaja

vsakovrstnih državnih papirjev, srečk, denarjev itd. Zavarovanje za zgube pri izrebanjih, pri izrebanju najmanjšega dobitka. Kalantna izvršitev naročil na borzi.

Menjarnična delniška družba

„MERCUR“

Wollzeile št. 10 Dunaj, Mariabilderstrasse 74 B.

Pojasnili vseh gospodarskih in finančnih stvari, potem o kuranih vrednostih vseh spekulacijskih vrednostih: papirjev in vestni svati za dosego kolikor je mogoče visokega obrestovanja pri popolni varnosti

naloženih glavnice.